

Briselē, 18.12.2015.
COM(2015) 905 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

**Sestais progressa ziņojums par to, kā Ukraina īstenojusi vīzu režīma liberalizācijas
rīcības plānu**

{SWD(2015) 705 final}

I. IEVADS

ES un Ukrainas **dialogs par vīzu režīma liberalizāciju tika sākts 2008. gada oktobrī**. Eiropas Komisija 2010. gada novembrī iepazīstināja Ukrainas valdību ar Vīzu režīma liberalizācijas rīcības plānu (VRLRP). VRLRP ir noteikta virkne precīzu kritēriju attiecībā uz četriem tehniski svarīgu jautājumu „blokiem”¹, lai pieņemtu tiesisko regulējumu, politikas satvaru un iestāžu sistēmu (1. posms) un nodrošinātu tās efektīvu un ilgtspējīgu īstenošanu (2. posms). Tikai pēc kritēriju izpildes Ukrainas valstspiederīgie, kuriem ir biometriskā pase, varēs bez vīzas ieceļot Šengenas zonā īstermiņa uzturēšanās nolūkos².

Komisija 2011. gada septembrī pieņēma pirmo progresu ziņojumu par to, kā Ukraina īstenojusi VRLRP³, un sniedza vairākus ieteikumus pirmā (likumdošanas un plānošanas) posma pabeigšanai. Komisija publicēja savu otro progresu ziņojumu 2012. gada 9. februārī un trešo progresu ziņojumu — 2013. gada 15. novembrī. **Pēc Komisijas ceturtnā ziņojuma pieņemšanas (2014. gada 27. maijs)⁴ un tā apstiprināšanas Padomē (2014. gada 23. jūnijs)** Ukraina oficiāli sāka rīcības plāna otrā posma īstenošanu, kura ietvaros tika veikts novērtējums par tiesiskā regulējuma un politikas satvara ilgtspējīgu īstenošanu.

Komisija 2015. gada 8. maijā pieņēma piekto progresu ziņojumu par to, kā Ukraina īsteno VRLRP⁵. Ziņojumā bija norādīts, ka Ukrainas varas iestādes VRLRP otrā posma īstenošanā bija panākušas vērā ņemamu progresu. Saskaņā ar VRLRP izklāstīto metodoloģiju Komisija organizēja novērtējumus uz vietas, iesaistot ekspertus no ES dalībvalstīm. Ziņojums tika papildināts ar novērtējumu par ietekmi, kāda gaidāmajai vīzu režīma liberalizācijai Ukrainas pilsoņiem, kuri ceļo uz ES, varētu būt uz migrāciju un drošību.

Sestais ziņojums ir otrais progresu ziņojums par to, kā Ukraina īstenojusi VRLRP otro posmu. Tajā aplūkots, cik efektīvi un ilgtspējīgi Ukrainas varas iestādes ir īstenojušas otrā posma kritērijus saskaņā ar Komisijas piektajā ziņojumā sniegtajiem ieteikumiem. Šajā ziņojumā nav sīkāk aplūkoti tie kritēriji, kas jau iepriekšējā ziņojumā tika uzskatīti par sasniegtiem, jo uzraudzības gaitā ir apstiprinājies, ka tie joprojām tiek izpildīti. Šie kritēriji ir: tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās, nosacījumi un procedūras attiecībā uz ceļošanas dokumentu un personu apliecinošu dokumentu izsniegšanu.

Faktiskās informācijas un novērtējuma pamatā ir **ES novērtēšanas misiju** konstatējumi. Tās apmeklēja Ukrainu laikposmā no 2015. gada 31. augusta līdz 2015. gada 2. oktobrim, pievēršoties visiem četriem VRLRP blokiem, un tajās piedalījās eksperti no ES dalībvalstīm, Komisijas amatpersonas un ES delegācijas Ukrainā pārstāvji. Papildu informācija tika iegūta **turpmākās sanāksmēs, kurās piedalījās Komisijas, EĀDD un Ukrainas varas iestāžu pārstāvji, no iepriekšminēto struktūru sagatavotajiem ziņojumiem, kā arī no Ukrainas 2015. gada 17. augustā un 22. novembrī iesniegtajiem progresu ziņojumiem.**

¹ Minētie bloki ir šādi: i) dokumentu, tostarp biometrisku datu, drošība; ii) integrēta robežu pārvaldība, migrācijas pārvaldība un patvērums; iii) sabiedriskā kārtība un drošība; iv) ārējās attiecības un pamattiesības.

² Biometriskās pases turētāji, uz kuriem attiecas vīzu atcelšana, varētu tranzītā šķērsot ES dalībvalstu un Šengenas asociēto valstu teritoriju vai uzturēties ES dalībvalstīs (izņemot Apvienoto Karalisti un Īriju) un Šengenas asociētajās valstīs ne ilgāk kā 90 dienas 180 dienu periodā, nepiesakoties uz vīzu.

³ COM(2013) 809 final.

⁴ COM(2014) 336 final.

⁵ COM(2015) 200 final.

Ziņojumam ir **pievienots Komisijas dienestu darba dokuments**⁶, kurā sīkāk aplūkotas ziņojumā minētās norises. Kā noteikts VRLRP, dienestu darba dokumenta pielikumā Komisija, pamatojoties uz attiecīgo ES aģentūru un ieinteresēto pušu sniegtajā, ziņām, sniedz atjauninātu analīzi un uz statistikas datiem balstītu informāciju par ietekmi, kāda gaidāmajai vīzu režīma liberalizācijai Ukrainas pilsoņiem, kuri ceļo uz ES, varētu būt uz migrāciju un drošību. **Ietekmes novērtējumā** sniegts ieskats par paredzamajām galvenajām tendencēm migrācijas un drošības jomā. Tas parāda, ka migrantiem no Ukrainas Eiropas Savienība joprojām ir pievilcīgs galamērķis un ka ir jāpārtrauc iespējamās ar migrāciju un drošību saistītās problēmas.

2. PASĀKUMU NOVĒRTĒJUMS SASKAŅĀ AR PĀRĒJIEM VĪZU REŽĪMA LIBERALIZĀCIJAS RĪCĪBAS PLĀNA KRITĒRIJIEM

2.1. Pirmais bloks: Dokumentu, tostarp biometrisku datu, drošība

Kopš 2015. gada 12. janvāra ir panākts ievērojams progress, sākot izsniegt biometriskās pasēs, kas atbilst Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas prasībām. Lai veiktu pārbaudes par Ukrainas valstspiederīgajiem, kuri izbrauc no teritorijas, **otrās līnijas kontrole** Borispilas lidostā Kijevā var piekļūt Ukrainas pasēs saglabātajiem pirkstu nospiedumiem un salīdzināt pasēs turētāja pirkstu nospiedumus ar čipā saglabātajiem nospiedumiem.

Lai novērstu jebkādu **vārda maiņas radītu nevēlamu ietekmi** uz ceļošanas dokumentu un identitāti apliecināšu dokumentu izsniegšanu, 2015. gada 19. augustā tika pieņemti procedūras noteikumu grozījumi. Vārda maiņas gadījumā tiek anulēta gan iekšzemes pase, gan pase ceļošanai uz ārvalstīm.

Notiek tehniskās konsultācijas par **automātiskas saiknes izveidi** starp Valsts Vienotā demogrāfiskā reģistra un Civilreģistra dokumentiem. Plānots, ka šī saikne darbosies, sākot ar 2016. gada 1. janvāri.

Ukrainā maijā tika sākta biometrisku diplomātisko un dienesta pasu izsniegšana, kā arī biometrisku pasu izsniegšana konsulātos. Aprīkojums tika izmantots 98 konsulārajos dienestos. Tiek pārbaudītas jaunās biometriskās identifikācijas kartes, un tās tiks izsniegtas, sākot ar 2016. gada 1. janvāri.

Tiek uzskatīts, ka dokumentu drošības kritērijs ir izpildīts.

2.2. Otrais bloks: Integrēta robežu pārvaldība, migrācijas pārvaldība un patvērumš

2.2.1. Integrēta robežu pārvaldība

Ukraina ir panākusi progresu integrētas robežu pārvaldības sistēmas īstenošanā. Valsts Robežapsardzes dienests (VRD) tiek pilnveidots, lai tas kļūtu par modernu tiesībaizsardzības iestādi atbilstoši ES labākajai praksei, neraugoties uz sarežģīto situāciju valsts austrumu daļā.

⁶ SWD(2015)705 final.

Ukrainas varas iestādes robežšķērsošanas vietās ir nodrošinājušas **piekļuvi Interpola datu bāzēm**. Novembrī 39 robežšķērsošanas vietās bija nodrošināts savienojums ar Interpola datu bāzēm. Pārējās 118 robežšķērsošanas vietās savienojums tiks nodrošināts 2016. gadā. Ukraina ir veikusi papildu pasākumus, **īstenojot sadarbību ar kaimiņvalstīm robežkontroles** un robežu uzraudzības jomā, turklāt šī sadarbība arī iepriekš bija visai apmierinoša. Saistībā ar plānoto robežu pārvaldības stratēģiju VRD izstrādāja jaunu koncepciju 2016.–2020. gadam. Gaidāms, ka VRD, īstenojot iekļaujošu dialogu ar citām robežuzraudzības iestādēm un attiecīgajiem dalībniekiem, sagatavos visaptverošu dokumentu, ņemot vērā labākos ES piemērus un risinot svarīgus jautājumus saistībā ar sadarbību un koordināciju starp departamentiem, iestādēm un valstīm.

Kopš 2015. gada 6. novembra VRD izskata nozaru ministriju un iestāžu iesniegtos priekšlikumus par koncepcijas projektu un rīcības plānu tās īstenošanai. Projektā ir paredzēts, ka koncepcija stāsies spēkā 2016. gada 1. janvārī.

Integrētas robežu pārvaldības kritērijs tiek uzskatīts par izpildītu.

2.2.2. Migrācijas pārvaldība

Likums par ārējo darbaspēka migrāciju tika pieņemts otrajā lasījumā 2015. gada 5. novembrī, un prezidents to parakstīja 21. novembrī. Tas ir ļoti atzinīgi vērtējams solis, jo minētais likums reglamentēs reintegrācijas jautājumus tiesiskā regulējuma līmenī.

Ir palielinātas Valsts Migrācijas dienesta (VMD) spējas veikt **atklāšanu iekšzemē**. Ukrainas valdība 2015. gada 27. maijā pieņēma rezolūciju, kas paredz, ka ar 2016. gada 1. janvāri VMD tiks nodrošināti 500 papildu darbinieki, tostarp amatpersonas, kuru uzdevums būs apkarot neatbilstīgo migrāciju un atklāt neatbilstīgos migrantus iekšzemē. Pašlaik tie veikta **valodu apmācība**. VMD izskata papildu iespējas iesaistīt starptautiskos partnerus darbinieku valodu zināšanu uzlabošanā. Tika atjaunināts 2014. gada **Migrācijas profils**, un tas tika publicēts 2015. gada 5. maijā.

Migrācijas pārvaldības kritērijs tiek uzskatīts par izpildītu.

2.2.3. Patvērums

Piektajā ziņojumā sniegto ieteikumu izpildes jomā ir gūts ievērojams progress.

Ārvalstnieku datubāzē tika ieviesta „**bēgļu**” **apakšsistēma**. Valsts Migrācijas dienesta tīmekļa vietnē lietu apstrādātājiem ir pieejama informācija par izcelsmes valsti. 2015. gada 1. jūlijā darbu sāka simts valsts finansēti reģionālie un vietējie **juridiskās palīdzības centri**, nodrošinot sekundāro juridisko palīdzību starptautiskās aizsardzības pieprasītājiem.

Personām, kas vēlas saņemt starptautisko aizsardzību, kā arī personām, kam šāda aizsardzība ir piešķirta, pagaidu izmitināšanas centros neatkarīgi no izmaksām tiek nodrošināta **pārtika**, kura atbilst noteiktai uzturvērtībai, kāda personai ir jāsaņem katru dienu.

Darbiniekiem, kuri strādā uzņemšanas centros, lietu izskatītājiem un tiesnešiem tika nodrošinātas **apmācības**. Ukraina pašlaik var uzņemt 100 personas Odesā un 130 personas —

Aizkarpatu apgabalā. Jauna **izmitināšanas centra** ar 353 papildu vietām atklāšana Kijevas apgabala Jahotinā tika atlikta no šā gada uz 2017. gadu. Odesas pagaidu izmitināšanas centra 100 papildu vietu remonts ir atkarīgs no šim mērķim atvēlēto līdzekļu atbloķēšanas.

Problēma, kas joprojām rada bažas, ir saistīta ar to, ka **spēkā esošā prakse turēt apsardzībā konkrētas patvēruma meklētāju kategorijas** nav pamatota ar likumā noteiktajiem apsardzībā turēšanas iemesliem. Parlaments 2015. gada 10. novembrī pirmajā lasījumā pieņēma likumprojektu grozījumiem Likumā par ārvalstniekiem. Tajā paredzēta tiesas spriedumu pieņemšana par tādu personu turēšanu apsardzībā, kurām tiek piemērotas atgriešanas procedūras. Līdzīgas garantijas un konkrētus apsardzībā turēšanas iemeslus varētu paredzēt attiecībā uz starptautiskās aizsardzības pieprasītājiem, kuri likumīgi uzturas Ukrainā.

Patvēruma kritērijs tiek uzskatīts par izpildītu.

2.3. Trešais bloks: Sabiedriskā kārtība un drošība

2.3.1. Organizētās noziedzības, terorisma un korupcijas novēršana un apkarošana

2.3.1.1. Organizētās noziedzības novēršana un apkarošana

Ukrainas prezidents 2015. gada 26. maijā apstiprināja valsts drošības stratēģiju, kuras mērķis ir noteikt **reformu procesa vispārēju redzējumu un virzienu**. Stratēģija ir atzinīgi vērtējams solis uz priekšu.

Norit sarežģīts Iekšlietu ministrijas un par organizētās noziedzības novēršanu atbildīgo iestāžu reformu process. Varas iestāžu mērķis ir skaidri noteikt tiesībaizsardzības iestāžu kompetences, tostarp nepārprotamu pienākumu ķēdi izmeklēšanā un kriminālvajāšanā. Jāveic turpmāki pasākumi saistībā ar reformas galvenajiem elementiem, piemēram, skaidri noteiktu jurisdikciju un funkciju pārklāšanās novēršanu cīņā pret organizēto noziedzību.

Ukrainas varas iestādes strādā pie tā, lai **samazinātu** Valsts Izlūkošanas un pretizlūkošanas drošības dienesta **pirmstiesas izmeklēšanas pilnvaras**. Prezidents 2015. gada 21. novembrī parakstīja likumu, kura mērķis ir optimizēt tiesībaizsardzības pilnvaras pirmstiesas izmeklēšanā. Kompetence pār **nelegālās kontrabandas pirmsizmeklēšanas pilnvarām** no Drošības dienesta tika nodota Iekšlietu ministrijai. Tika apsvērta arī **tiesnešu un prokuratūras darbinieku specializācija** organizētās noziedzības lietu izskatīšanas jomā.

Lai nodrošinātu **efektīvu liecinieku aizsardzību**, Ukrainas varas iestādes izskatīs līdzekļu piešķiršanas iespēju nākamajam budžeta periodam. Ir paredzēta jauna procedūra sadarbībai liecinieku aizsardzības jautājumos un liecinieku aizsardzības rīkojumu konsekventa piemērošana.

Kritērijs attiecībā uz organizētās noziedzības apkarošanu tiek uzskatīts par izpildītu.

2.3.1.2. Cilvēku tirdzniecība

Ukraina ir veikusi vairākus svarīgus soļus, lai izstrādātu cilvēku tirdzniecības novēršanas politiku un pasākumus, pieņemot jaunu Valsts programmu cilvēku tirdzniecības apkarošanai. Tās stāšanās spēkā ir plānota 2016. gada 1. janvārī.

Sociālās politikas ministrija organizē apspriešanos ar citām iestādēm un starptautiskajām organizācijām. Tomēr darbs pie identificēto upuru **skaita samazināšanās iemeslu novērtēšanas un jauno tendenču labākas pārraudzības** nodrošināšanas joprojām nav pabeigts.

Identificēto upuru skaits joprojām ir ļoti zems. Ukrainas varas iestādes uz 19. novembri bija piešķīrušas cilvēku tirdzniecības upura (CTU) statusu 140 cilvēkiem — 60 sievietēm, 59 vīriešiem un 21 nepilngadīgai personai.

Ukrainas varas iestādes ieviesa oficiālas procedūras upuru identificēšanai, bet identifikācija ir balstīta uz to, ka pašiem upuriem ir jāpiesakās identifikācijai. Tika izveidots arī valsts mehānisms sadarbības veicināšanai starp attiecīgajām struktūrām, kas ir iesaistītas cilvēku tirdzniecības (CT) apkarošanā. Spēkā esošā cilvēku tirdzniecības novēršanas sistēma ir vērsta uz Ukrainu kā izcelsmes valsti, un ir oficiāli identificēti tikai daži ārvalstu izcelsmes upuri. Papildu uzmanība būtu jāpievērš iekšējai cilvēku tirdzniecībai, jo īpaši saistībā ar valsts iekšienē pārvietotām personām.

Joprojām ir jāīsteno uzraudzības sistēma attiecībā uz pašreizējo rīcības plānu, kā arī novērtējums, sākot ar 2016. gadu. Šajā kontekstā būtu jāparedz skaidra nevalstisko organizāciju loma un jānodrošina to līdzdalības pienācīgs finansējums. Ukrainai būtu lietderīga vienotas statistiskās valsts uzraudzības sistēmas ieviešana, uzlabojot upuru identifikācijas procesu.

Ukrainas varas iestādes **valsts konsultēšanas mehānisma** ietvaros paredzēja finansējumu NVO. Ir uzlabota amatpersonu **apmācība** par to pienākumiem un uzdevumiem saistībā ar upuru identifikācijas procesu.

Kritērijs attiecībā uz cilvēku tirdzniecību tiek uzskatīts par izpildītu.

2.3.1.3. Korupcijas novēršana un apkarošana

Ir turpinājies piektajā ziņojumā minētais progress saistībā ar korupcijas novēršanas politiku, jo īpaši likumdošanas un iestāžu jomā. Svarīgs solis uz priekšu ir tiesību aktu paketes, kas parlamentā tika pieņemtas 2015. gada 8. oktobrī. Tās aptver ziņojumā sniegto ieteikumu aspektus. Korupcijas apkarošanas programmas īstenošanā būtiska nozīme joprojām bija pilsoniskajai sabiedrībai.

Tika izveidots **Valsts Korupcijas novēršanas birojs (VKNB)**. Pēc atklātas konkursa atlases procedūras 2015. gada 16. aprīlī amatā tika iecelts šīs iestādes vadītājs, un ir pieņemti darbā un apmācīti aptuveni 100 izmeklētāji. Tādējādi VKNB izveide norit saskaņā ar plānu. Tomēr pilnvērtīga VKNB darbība nav iespējama bez specializētas korupcijas novēršanas prokuratūras.

Šīs jaunās specializētās korupcijas novēršanas prokuratūras izveide ir sāкта, tomēr joprojām ir jānodrošina tās neapšaubāma neatkarība un integritāte. Korupcijas novēršanas prokuratūras vadošo amatpersonu atlases procesa trūkumi, piemēram, objektīvu pieredzes izvērtēšanas kritēriju trūkums, izvirzot atlases komitejas locekļus un kandidātus, norādīja uz vajadzību pilnveidot attiecīgo tiesisko regulējumu un iestāžu sistēmu, lai pilnībā nodrošinātu prokuratūras neatkarību un integritāti. Šajā nolūkā biroja vadošo amatpersonu un darbinieku atlases, amatā iecelšanas un atļaušanas procedūrās ir jānodrošina stingrāku neatkarības un integritātes garantiju ievērošana. Specializētās korupcijas novēršanas prokuratūras darba uzsākšana ir prioritāte. Šī iestāde ir efektīvas un neatkarīgas iestāžu sistēmas neaizstājams elements augsta līmeņa korupcijas apkarošanai. Ģenerālprokurors 30. novembrī iecēla amatā specializētās korupcijas novēršanas prokuratūras vadītāju.

Ir gūts progress **Valsts Korupcijas novēršanas aģentūras (VKNA)** izveidē, jo īpaši kopš aģentūras jaunās valdes ievēlēšanas, kas notika 2015. gada 28. augustā. Gaidāms, ka valdība 2015. gada decembrī apstiprinās piecu locekļu valdi. Likums par korupcijas novēršanu, kas tika pieņemts 2014. gada oktobrī, stājās spēkā 2015. gada 26. aprīlī. Tajā ir noteikti mehānismi līdzekļu deklarāciju pārbaudei. Šos uzdevumus veiks VKNA. VKNA arī pārvaldīs līdzekļu deklarāciju tīmekļa vietni, kas pašlaik ir izstrādes procesā. Likums par politisko partiju finansēšanu tika pieņemts 2015. gada 8. oktobrī. Lēmuma projekts par valsts Līdzekļu atguves dienestu (LAD) un Līdzekļu pārvaldīšanas biroju (LPB) tika pieņemts pirmajā lasījumā Parlamentā 2015. gada 8. oktobrī. Parlaments otrajā lasījumā 10. novembrī pieņēma tiesību aktu kopumu, kura mērķis ir uzlabot līdzekļu atgūšanas procedūras. Konkrētāk, tika pieņemti likumprojekti par LAD un LPB, par līdzekļu arestu un par īpašu trešās puses konfiskāciju. Valdības ierosinātajā formā likumprojekti paredzēja Līdzekļu atguves dienesta izveidi, kam būtu jāveic arī pārvaldības funkcijas saistībā ar iesaldētajiem un konfiscētajiem līdzekļiem, kā arī noteikumus par iesaldēšanas un konfiskācijas procesu. Vairāku Parlamentā apstiprinātu teksta grozījumu rezultātā ir ierobežotas iestādes arestēto līdzekļu aktīvas pārvaldības funkcijas, kā arī noteikumi par arestu un konfiskāciju.

Progress, kas panākts saistībā ar likumdošanas un iestāžu sistēmas aspektiem, var nodrošināt vērā ņemamus galarezultātus tikai tad, ja to pilnībā īsteno.

Ukrainas vadība ir apņēmusies:

- nodrošināt, ka Valsts Korupcijas novēršanas aģentūras un specializētās korupcijas novēršanas prokuratūra uzsāk pilnvērtīgu darbību 2016. gada pirmajā ceturksnī;
- nodrošināt specializētās korupcijas novēršanas prokuratūras neatkarību un integritāti, sākot ar 2016. gada pirmo ceturksni, tostarp pieņemot grozījumus Likumā par prokuratūru un paredzot atbilstošas garantijas aģentūras vadības atlasei un atbrīvošanai no amata;
- nodrošināt, ka Valsts Korupcijas novēršanas aģentūra uzsāk pilnvērtīgu darbību 2016. gada pirmajā ceturksnī sākumā un nekavējoties tiek sāкта valsts amatpersonu, kuras strādā korupcijas visvairāk apdraudētajās jomās un amatos, mantiskā stāvokļa un iespējamo interešu konfliktu pārbaude;

- uzlabot institucionālās spējas līdzekļu atgūšanā un pārvaldībā un pieņemt 2016. gada pirmajā ceturksnī tiesību aktus par procedūrām līdzekļu arestam un īpašajai konfiskācijai nolūkā padarīt Līdzekļu atgūšanas biroja darbu pilnībā efektīvu;

- nodrošināt 2016. gada valsts budžetā un turpmāk nepieciešamos finanšu resursus labi funkcionējošai korupcijas novēršanas sistēmai, tostarp Valsts Korupcijas novēršanas aģentūrai;

Pamatojoties uz minēto apņemšanos, **korupcijas novēršanas kritērijs tiek uzskatīts par izpildītu.**

2.3.1.4. Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija un terorisma finansēšana

Ukrainas Valsts banka (UVB) vērsās pret bankām, kuras nebija atklājušas **faktiskos galīgos īpašniekus** un nenodrošināja klientu efektīvu identifikāciju. 2015. gada 5. oktobrī 132 no 135 komercbankām saskaņā ar jaunajiem noteikumiem bija atklājušas informāciju par savu īpašumtiesību struktūru. UVB tika izveidota īpaša nodaļa faktisko īpašnieku pārraudzībai. UVB plānoja līdz 2015. gada beigām pabeigt uz risku pamatotu neklātienes un klātienes instrumentu izstrādi nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas uzraudzībai, īpaši pievēršoties riskam, kas saistīts ar politiski ietekmējamām personām valstī.

Ģenerālprokuratūras Krimināllietu nodaļas Uzraudzības departamentā 2015. gada 2. septembrī tika izveidota **specializēta nodaļa** izmeklēšanu koordinēšanai nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas jomā. Nodaļas uzdevums ir koordinēt izmeklēšanas, kas veiktas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas jomā. Jāturpina šīs nodaļas operatīvās darbības pārraudzība.

Tiešsaistes pakalpojumi, kuru ietvaros netiek veikta **klientu identifikācija** vai pārraudzīta līdzekļu izcelsme, ir jāuzskata par risku. UVB cenšas regulēt maksājumu sistēmas, ko nodrošina nebanku struktūras. Tā arī sadarbojas ar tiesībaizsardzības iestādēm, lai nodrošinātu to maksājumu sistēmu atbilstību tiesiskajam regulējumam, kuras nenodrošina UVB. Svarīgi arī uzsvērt, ka Prokuratūra izvirzīja apsūdzības un sāka kriminālizmeklēšanu saistībā ar *webmoney* aģentiem, kuri tiek turēti aizdomās par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju.

Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas kritērijs tiek uzskatīts par izpildītu.

2.3.1.5. Narkotikas

Otrā rīcības plāna 2015.–2020. gadam ietvaros tiek īstenota **Valsts narkotiku apkarošanas stratēģija** un ar to saistītais **rīcības plāns**.

Varas iestādes apsvēra iespēju konsolidēt narkotikas reglamentējošos noteikumus **vienā tiesiskajā instrumentā**. Tas palīdzēs saskaņot Ukrainas tiesisko regulējumu narkotiku apkarošanas jomā. Veselības ministrija nodrošina sadarbību ar citām narkotiku apkarošanas politikas iestādēm, kuras regulāri piedalās valsts politikas īstenošanā saistībā ar narkotiku kontroli. Īstenojot Rīcības plānu 2015. gadam par Narkotiku apkarošanas stratēģijas

īstenošanu 2020. gadā, Iekšlietu ministrija ir iesaistīta plānoto pasākumu īstenošanā kopā ar Drošības dienestu, Valsts Robežsardzes dienestu, Valsts Nodokļu iestādi, tostarp veicot operatīvus novēršanas pasākumus, lai atklātu un konfiscētu narkotikas, psihotropās vielas, to analogus un prekursoriem, kā arī toksiskus un spēcīgas iedarbības medikamentus. VRD laikā no 2015. gada 1. janvārim līdz 9. novembrim konfiscēja vairāk nekā 200 kg narkotiku.

Narkotiku apkarošanas kritērijs tiek uzskatīts par izpildītu.

2.3.2. Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās

Piektajā progresa ziņojumā bija norādīts, ka kritērijs attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās ir izpildīts. Situācija šajā ziņā nav mainījies, un kritērijs joprojām uzskatāms par izpildītu.

3.3.3. Sadarbība tiesībsardzības jomā

Saistībā ar iestāžu sadarbību jānorāda, ka Iekšlietu ministrijas reformu īstenošana joprojām turpinās. Plānots, ka līdz 2015. gada beigām ministrija būs pārveidota par civilu iestādi, kuras galvenais uzdevums būs veidot saskanīgu valsts politiku iekšlietu jomā un vadīt citu iestāžu (Valsts Policijas, Valsts Gvardes, Valsts Robežsardzes dienesta, Valsts Migrācijas dienesta un Valsts Ārkārtas situāciju dienesta) darbu. Parlaments 2015. gada 2. jūlijā pieņēma Ukrainas Likumu par Valsts Policiju, kas stājas spēkā 2015. gada 7. novembrī. Likumā ir paredzēta Valsts Policijas optimizācija, skaidrs strukturālo pilnvaru nošķirums, dublētu funkciju izslēgšana saskaņā ar Eiropas standartiem. Ministrijas paveiktais darbs reformu jomā šajā kontekstā ir vērtējams ļoti atzinīgi.

Informācijas apmaiņa starp tiesībsardzības iestādēm tiek veikta, izmantojot „Arkan” sistēmu. Tā ir integrēta starpiestāžu informācijas un telekomunikāciju sistēma valsts robežu šķērsojošo personu, transportlīdzekļu un preču kontrolei.

Liels progress ir panākts arī saistībā ar procedūru **Eiropola operatīvās vienošanās noslēgšanai**. Ukrainas puse 2015. gada 11. martā parakstīja Saprašanās memorandu, un 19. martā dokumentu parakstīja Eiropols. Parlaments 4. jūnijā pieņēma likumu, ratificējot starp Ukrainu un Eiropoli noslēgto Saprašanās memorandu par droša saziņas kanāla izveidi. Likums stājas spēkā 13. jūlijā. Eiropola valde 2015. gada 7. oktobrī pieņēma lēmumu sākt sarunas saistībā ar vienošanās par operatīvo sadarbību parakstīšanu. Pašlaik Ukrainas Interpola birojs veic sarunas ar Eiropolu, lai sāktu darbu pie *SIENA* droša saziņas kanāla izveides. Izmantojot Eiropola metodoloģiju, tiek veikts **Smago noziegumu un organizētās noziedzības radītā apdraudējuma novērtējums (SOCTA)** attiecībā uz Ukrainu.

Starptautiskā sadarbība ar Ukrainas tiesībsardzības struktūrām tiek nodrošināta ar Interpola un Eiropola kanālu starpniecību noziedzīgu nodarījumu novēršanai, atklāšanai un izmeklēšanai.

Kritērijs attiecībā uz sadarbību tiesībsardzības jomā tiek uzskatīts par izpildītu.

2.3.4. Datu aizsardzība

Ukrainas varas iestādes ir apmierinoši īstenojušas Likumu par personas datu aizsardzību, un neatkarīgā datu uzraudzības iestāde darbojas efektīvi.

Ombuda Sekretariāta budžets tika palielināts par UAH 7 miljoniem (25 %), piešķirot līdzekļus trim Sekretariāta departamentiem, proti, Datu aizsardzības departamentam, Nediskriminācijas nodaļai un Publiskās informācijas pieejamības nodaļai.

Datu aizsardzības kritērijs tiek uzskatīts par izpildītu.

2.4. Ceturtais bloks: Arējās attiecības un pamattiesības

Neraugoties uz to, ka Ukraina joprojām saskaras ar būtiskām ārējām un iekšējām problēmām, tā šajā jomā neilgā laika posmā ir panākusi būtisku progresu.

2.4.1. Pārvietošanās brīvība Ukrainā

Ar Veselības ministrijas 2015. gada 11. jūnija rīkojumu Nr. 329 HIV/AIDS infekcija tika svītrotā no lipīgu slimību saraksta. Tas nozīmē, ka imigrācijas atļauju izsniegšanu nav iespējams noraidīt, pamatojoties uz HIV/AIDS diagnozi. Ukrainas varas iestādes ir pakāpeniski uzlabojušas tiesiskā regulējuma piemērošanu attiecībā uz piekļuvi ārpus valdības kontroles esošajām teritorijām un ieceļošanu no šīm teritorijām, kā arī ieviesušas pasākumus, lai vienkāršotu kontaktlīnijas šķērsošanu.

Kritērijs tiek uzskatīts par izpildītu.

2.4.2. Ceļošanas un personu apliecinošu dokumentu izsniegšanas nosacījumi un kārtība
Piektajā progresa ziņojumā tika norādīts, ka šis kritērijs uzskatāms par izpildītu.

2.4.3. Pilsoņu tiesības, tostarp minoritāšu aizsardzība

Ukraina ir apliecinājusi stratēģisku pieeju līdztiesības iestādes spēju attīstīšanai. Tā ir galvenā iestāde, kas risina ar diskriminācijas novēršanu saistītās problēmas. Tās darbinieku skaits ir palielināts līdz 15 personām, un 2015. gada budžetā, kā arī prognozētajā 2016. gada budžetā tai ir paredzēti ievērojami lielāki piešķirumi. Iestāde turpināja īstenot stratēģiju un rīcības plānu diskriminācijas novēršanai un apkarošanai Ukrainā 2014.–2017. gada periodā. Līdztiesības iestāde un attiecīgās ministrijas sāka īstenot vairākas informētības uzlabošanas kampaņas. Prezidents 2015. gada 25. augustā pieņēma valsts cilvēktiesību stratēģiju, kurā iekļautas diskriminācijas novēršanai veltītas sadaļas. Ukraina pieņemamā līmenī turpināja īstenot tiesisko regulējumu par nacionālajām minoritātēm piederību personu aizsardzību. Tika panākts būtisks progress saistībā ar diskriminācijas novēršanas apmācību nodrošināšanu tiesībaizsardzības iestāžu ierēdņiem, prokuroriem un tiesnešiem, piemērojot sistemātiskāku un pastāvīgāku pieeju. Tā kā Ukraina Asociācijas nolīguma 21. panta XL pielikumā apņēmas tuvināt tās tiesību aktus ES diskriminācijas novēršanas direktīvām, iepriekšējā progresa ziņojumā sniegtais ieteikums par diskriminācijas novēršanas likuma īstenošanu tiktu uzskatīts par izpildītu, ja rīcības plānā par valsts cilvēktiesību stratēģijas īstenošanu būtu norādīti konstatētie trūkumi un noteikts ierobežots laiks to novēršanai. Parlaments 12. novembrī arī pieņēma Darba kodeksa grozījumus, kuros skaidri aizliegta diskriminācija, pamatojoties uz

seksuālo orientāciju. Prezidents parakstīja šos grozījumus 21. novembrī, un tie stājās spēkā 27. novembrī. Turpmākajiem tiesību aktiem šajā jomā, piemēram, jaunajam Darba kodeksam, kas jāpieņem parlamentā, būs jāgarantē identisks aizliegums.

Kritērijs tiek uzskatīts par izpildītu.

3. VISPĀRĒJS NOVĒRTĒJUMS UN TURPMĀKIE SOĻI

Kopš ES un Ukrainas dialoga uzsākšanas 2008. gada oktobrī par vīzu režīma liberalizāciju un Ukrainas varas iestāžu iepazīstināšanas 2010. gada novembrī ar Vīzu režīma liberalizācijas rīcības plānu (VRLRP) Komisija ir regulāri ziņojusi Eiropas Parlamentam un Padomei par Ukrainas panākto progresu, īstenojot VRLRP pirmā un otrā posma četru bloku ietvaros noteiktos kritērijus.

Komisija arī turpināja pārraudzīt Ukrainas gūto progresu attiecīgajās VRLRP jomās ar šādu struktūru palīdzību:

- ES un Ukrainas vīzu režīma dialoga augstākā līmeņa amatpersonu sanāksme;
- ES un Ukrainas Vīzu atvieglošanas izsniegšanas apvienotā komiteja;
- ES un Ukrainas Apvienotajā atpakaļuzņemšanas komiteja;
- ES un Ukrainas Tieslietu, brīvības un drošības apakškomiteja;
- ES un Ukrainas dialogs cilvēktiesību jomā.

Pēdējā Vīzu atvieglošanas izsniegšanas apvienotās komitejas sanāsmē, kura notika 2015. gada 23. aprīlī un kurā piedalījās ES dalībvalstu pārstāvji, Komisija norādīja, ka grozītās Vienošanās par vīzu atvieglošanu izsniegšanu īstenošana kopumā norit ļoti apmierinoši. Nesenajā apspriešanās sanāsmē, kas notika 6. maijā, dalībvalstis apstiprināja, ka atpakaļuzņemšanas nolīguma īstenošana joprojām norit kopumā apmierinoši.

Ir gūts apstiprinājums tam, ka ES un Ukrainas vīzu režīma dialogs ir svarīgs un īpaši efektīvs rīks **tālejošu un sarežģītu reformu veicināšanai tieslietu un iekšlietu nozarē** un plašākā mērogā, ietekmējot tādas jomas kā tiesiskums un tiesu sistēmas reforma. Šie jautājumi tiek pārraudzīti citu dialoga struktūru ietvaros, piemēram, Asociācijas komitejā un Asociācijas padomē, un tie tiks pārraudzīti arī asociācijas programmas kontekstā.

Progress, ko Ukraina ir panākusi visās VRLRP četros blokos ietvertajās jomās, ir stabils un efektīvs. Tas apliecina apņēmību un pastāvīgos centienus no Ukrainas valdības un visu valsts iestāžu puses, kuras par valsts īpašu prioritāti ir noteikušas VRLRP kritēriju īstenošanu.

Ukraina ir piešķirusi atbilstošus finanšu līdzekļus un cilvēkresursus, lai nodrošinātu reformu ilgtspējību. Arī ES sniedz ieguldījumu šajā procesā. Tā jau ir piešķirusi vairāk nekā EUR 35 miljonus nelegālajiem migrantiem paredzēto pagaidu aizturēšanas iestāžu celtniecībai un aprīkojumam (projekts *READMIT*), budžeta atbalstu integrētai robežu pārvaldībai (EUR 60 miljoni), kā arī būtisku palīdzību ar tehniskā un budžeta atbalsta starpniecību korupcijas apkarošanai (aptuveni EUR 30 miljoni).

Ar VRLRP saistīto reformu nepārtrauktu īstenošanu turpinās atbalstīt plānota apjomīga migrācijas atbalsta projektu pakete, kas aptvers vispusīgu spēju veidošanu un informācijas

pārvaldības sistēmu modernizāciju Valsts Migrācijas dienesta, Valsts Robežsardzes dienesta un tiesu vajadzībām, kuras strādā ar migrantu lietām (EUR 28 miljoni). Tiek gatavotas papildu iniciatīvas korupcijas novēršanas un tiesībsardzības atbalstam.

Svarīgi ir arī turpināt mērķtiecīgu informācijas kampaņu organizēšanu ar mērķi skaidrot pienākumus un tiesības, ko ietver bezvīzu ceļošana uz Šengenas zonu un noteikumi, kas regulē piekļuvi ES darba tirgum.

Ir iesniegti pieci progresu ziņojumi par VRLRP īstenošanu. Piektais progresu ziņojums apstiprināja, ka, ņemot vērā ārkārtas apstākļus, VRLRP četru bloku kontekstā ir panākts vērā ņemams progress. Turklāt tajā bija norādīts, ka, izpildot ziņojumā noteiktās darbības, Ukraina nodrošinātu visu VRLRP otrā posma kritēriju izpildi.

Komisija uzskata, ka kopš tā laika Ukraina ir panākusi nepieciešamo progresu, veikusi visas pieprasītās reformas un izpildījusi uzņemtās saistības, lai nodrošinātu efektīvu un ilgtspējīgu atlikušo kritēriju izpildi. Visi piektajā progresu ziņojumā norādītie pasākumi ir atrisināti, lai nodrošinātu, ka likumdošanas un politiskais satvars, institucionālie un organizatoriskie principi un procedūru īstenošana visu četru bloku ietvaros atbilst Eiropas un starptautiskiem standartiem. Komisija turpinās pārraudzīt noritošo reformu īstenošanu tādās jomās kā korupcijas novēršana, cilvēku tirdzniecība un organizētā noziedzība.

Pamatojoties uz šo novērtējumu un uzņemtajām saistībām un ņemot vērā rezultātus, kas iegūti, veicot pastāvīgu pārraudzību un ziņošanu kopš ES un Ukrainas dialoga par vīzu režīma liberalizāciju uzsākšanas 2008. gada oktobrī, **Komisija uzskata, ka Ukraina ir izpildījusi visus VRLRP otrā posma četru bloku kritērijus.** ņemot vērā ES un Ukrainas attiecības kopumā Komisija 2016. gada pirmajā pusē iesniegs priekšlikumu par grozījumiem Regulā (EK) Nr. 539/2001.

Komisija turpinās aktīvi pārraudzīt, kā Ukraina pastāvīgi īsteno visu četru VRLRP bloku kritērijus, izmantojot pastāvošās asociācijas struktūras un dialogus, kā arī vajadzības gadījumā *ad hoc* pēcpārbaudes mehānismus.